

Ministarstvo spoljne trgovine i ekonomskih odnosa
Uprava BiH za zaštitu zdravlja bilja

**KORIŠTENJE SJEMENA SA
MALIH
POLJOPRIVREDNIH
POSJEDA (FSS)**

7.Sjemenarski dani regiona

Sarajevo 23.-24. oktobar 2019.godine

Uprava BiH za zaštitu zdravlja bilja

Zaštita prava oplemenjivača biljnih sorti na nivou Evropske unije regulisana je Uredbom Evropske unije 2100/94 sa amandmanima iz 1995, 2003, 2004 i 2008. godine. Zaštita prava oplemenjivača ima teritorijalni karakter i može biti dodjeljena na nivou Evropske unije (CPVO), ili na nacionalnom nivou svake države članice (što obavljaju nacionalne institucije svake države članice), a oplemenjivač se opredjeljuje za koji tip zaštite aplicira.

Zaštita prava oplemenjivača na nacionalnom nivou države koja nije članica Evropske unije važi samo u zemlji u kojoj je pravo dodjeljeno.

Uprava BiH za zaštitu zdravlja bilja

Zakonodavstvo Evropske unije definiše i veličinu posjeda poljoprivrednih proizvođača koji mogu da koriste sjeme s poljoprivrednog posjeda za proizvodnju za sopstvene potrebe, sorte koja je zaštićena u zemljama Evropske unije vrste poljoprivrednog bilja. Nacionalno zakonodavstvo takođe definiše ovu kategoriju poljoprivrednih proizvođača na nacionalnom nivou.

Uprava BiH za zaštitu zdravlja bilja

Farmerovo sjeme je sjeme koje je proizveo mali poljoprivredni proizvođač na vlastitom posjedu kao proizvod žetve zaštićene sorte i koje može koristiti u svrhu dalje reprodukcije na vlastitom posjedu, ali ga ne smije stavljati

Uprava BiH za zaštitu zdravlja bilja

Ako uzgajivač ili poljoprivrednik,
koristiti sjeme koje je sačuvao od usjeva
uzgojenih na vlastitom imanju za ponovnu
sjetvu na vlastitom imanju - to je poznato kao
poljoprivredno spašeno sjeme (FSS).

Uprava BiH za zaštitu zdravlja bilja

U svrhu reprodukcije na vlastitom poljoprivrednom posjedu, poljoprivredni proizvođač je obavezan postupati u skladu s propisima iz područja zdravlja bilja, posebno vodeći računa o sprječavanju pojave štetnih organizama na usjevima zasnovanim korištenjem materijala zaštićene sorte.

Uprava BiH za zaštitu zdravlja bilja

Mali poljoprivredni proizvođači su oni čija ukupna proizvodna površina nije veća od 3 ha za poljoprivredne vrste krmnog bilja, žita, krompira, uljanog i predivog bilja i ne plaćaju naknadu za korištenje požetog materijala zaštićene sorte proizvedene na vlastitom imanju u svrhu reprodukcije na vlastitom imanju.

Uprava BiH za zaštitu zdravlja bilja

U skladu sa Zakonom o zaštiti novih sorti bilja u Bosni i Hercegovini (član 22. stav (3), ostali poljoprivrednici koji koriste sjeme zaštićene sorte s poljoprivrednog posjeda, imaju obavezu oplemenjivaču platiti naknadu za korištenje sjemena s poljoprivrednog posjeda.

Uprava BiH za zaštitu zdravlja bilja

Nosioc oplemenjivačkog prava i poljoprivredni proizvođač će zaključiti ugovor o korištenju poželjnog materijala zaštićene sorte u svrhu reprodukcije na vlastitom imanju kojim će se odrediti visina naknade za korištenje poželjnog materijala.

Ukoliko ugovor nije zaključen, nosioc oplemenjivačkog prava ne može zatražiti naknadu veću od 50 % iznosa licence za najnižu kategoriju licenciranog sjemena.

Uprava BiH za zaštitu zdravlja bilja

Prikupljanje informacija je isključivo dužnost nosioca oplemenjivačkog prava.

Poljoprivredni proizvođač koji koristi požeti materijal zaštićene sorte u svrhu reprodukcije na vlastitom imanju, na zahtjev nosioca oplemenjivačkog prava mora dostaviti sljedeće informacije nosiocu oplemenjivačkog prava:

- o proizvođaču: ime i prezime ili naziv firme, adresu;
- o poljoprivrednom posjedu:
- o ukupnom broju ha poljoprivredne površine,
- o zaštićenim sortama, proizvodu požetog materijala koji se koristi za dalju sjetvu na vlastitom posjedu:
- o imenu zaštićene sorte,
- o količini korištenog inicijalnog sjemena zaštićene sorte i datumu, proizvođaču, odnosno dobavljaču sjemena,
- o ukupnom prinosu po zaštićenim sortama,
- o količini proizvoda od požetog materijala po zaštićenoj sorti, korištene za dalju sjetvu,
- ukoliko je materijal za dalju sjetvu bio dorađen navesti: ime i prezime, naziv firme i adresu dorađivača.

Uprava BiH za zaštitu zdravlja bilja

Požeti materijal određenih vrsta koje se mogu proizvoditi na vlastitom poljoprivrednom imanju u svrhu reprodukcije u nekomercijalne svrhe su;

Krmno bilje:

Cicer arietinum L. – Slanutak

Medicago sativa L. – Lucerka

Lupinus luteus L. – Žuta lupina

Pisum sativum L. – Stočni grašak

Trifolium alexandrinum L. – Aleksandrijska djetelina

Trifolium resupinatum L. – Perzijska djetelina

Vicia faba L. – Bob

Vicia sativa L. – Grahorica

Uprava BiH za zaštitu zdravlja bilja

Uljano i predivo bilje:

Brassica napus L. – Uljana repica

Brassica rapa L. – Bijela repa

Linum usitatissimum L. – Uljni lan
uz izuzetak predivog lana

Uprava BiH za zaštitu zdravlja bilja

Krompir:

Solanum tuberosum L.

Žita:

Avena sativa L. – Zob

Hordeum vulgare L. – Ječam

Oryza sativa L. – Riža

Phalaris canariensis L. – Kanarska trava

Secale cereale L. – Raž

X Triticosecale Wittm. – Tritikale

Triticum aestivum L. emend. Fiori et Paol. – Pšenica

Triticum durum Desf. – Durum (tvrda) pšenica

Triticum spelta L. – Pravi pir

Uprava BiH za zaštitu zdravlja bilja

HVALA NA PAŽNJI !

www.uzzb.gov.ba